ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1952

Vyhlásené: 15.11.1952 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

55.

Vládne nariadenie

zo dňa 15. novembra 1952

o povinnostiach, právach a zodpovednosti hlavných (vedúcich) účtovníkov a o organizácii účtovnej služby.

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 9 ods. 1 zákona č. 54/1952 Sb., o hlavných (vedúcich) účtovníkoch a o organizácii účtovnej služby (ďalej len „zákon“):

Prvá časť.
Organizácia účtovnej služby.

§ 1.

(1) Ústrednú učtáreň zriadia ministerstvá, iné ústredné úrady a ústredia organizácií (ďalej len „ústredné účtovné jednotky“).

(2) Hlavnú učtáreň zriadia

a) hlavné správy, podniky, úrady, národné výbory, ich referáty, súdy, prokuratúry, zariadenia a organizácie, ktorým je podriadená aspoň jedna účtovná jednotka,

b) iné hospodárske a rozpočtové organizácie značnej hospodárskej dôležitosti, ak to nariadi kompetentný minister, vedúci iného ústredného úradu alebo ústredia organizácií.

(3) Učtáreň zriadia, ak nie je ďalej ustanovené inak, všetky účtovné jednotky neuvedené v odseku 2. V ústredných účtovných jednotkách, ktoré majú ústrednú učtáreň, sa učtáreň zriadi pri organizačnej zložke, ktorá vedie ich hospodárenie.

(4) V účtovnej jednotke, ktorá je začlenená do inej účtovnej jednotky, sa zriadi učtáreň len so súhlasom ústrednej účtovnej jednotky. Ústredné účtovné jednotky môžu tiež nariadiť zriadenie jednej učtárne pre viac účtovných jednotiek pri niektorej z nich.

§ 2.

Ústredné učtárne organizujú a vedú účtovnú evidenciu a účtovnú službu všetkých podriadených účtovných jednotiek, kontrolujú stav ich účtovnej evidencie, preverujú účtovné výkazy, vykonávajú rozbor týchto výkazov a sostavujú súhrnné účtovné výkazy.

§ 3.

(1) Hlavné učtárne a učtárne vedú účtovnú evidenciu o hospodárení svojich účtovných jednotiek, sostavujú a v určených lehotách predkladajú mesačné, štvrťročné a ročné účtovné výkazy.

(2) Hlavné učtárne nadriadených účtovných jednotiek vykonávajú obdobnú pôsobnosť ako ústredné učtárne.

§ 4.

(1) Ustanovenie a odvolanie hlavného (vedúceho) účtovníka, jeho podriadenosť a rozhodovanie o neshodách medzi ním a vedúcim účtovnej jednotky upravuje zákon.

(2) Pri prevzatí a odovzdaní funkcie hlavným (vedúcim) účtovníkom sa za účasti zástupcu priamo nadriadenej účtovnej jednotky preverí stav účtovnej evidencie a spíše sa zápisnica. Zápisnicu podpíšu odovzdávajúci a prejímajúci hlavný (vedúci) účtovník. Po jednom vyhotovení zápisnice prevezmú vedúci príslušnej účtovnej jednotky a hlavný účtovník priamo nadriadenej účtovnej jednotky; jedno vyhotovenie zápisnice o zmene hlavného účtovníka ústrednej učtárne sa zašle Ministerstvu financií.

(3) Počas dlhšej neprítomnosti hlavného (vedúceho) účtovníka prechádzajú všetky jeho povinnosti, práva a zodpovednosť na jeho zástupcu, ustanovenie ktorého oznámi vedúci účtovnej jednotky všetkým jej zložkám; pri podriadených účtovných jednotkách musí byť zástupca vopred schválený vedúcim priamo nadriadenej účtovnej jednotky a jej hlavným účtovníkom.

Druhá časť.
Povinnosti, práva a zodpovednosť hlavného (vedúceho) účtovníka.

Prvý oddiel.
Povinnosti hlavného (vedúceho) účtovníka.

§ 5.

Hlavný (vedúci) účtovník zabezpečuje plnenie úloh učtární a vykonáva funkciu štátneho kontrolného orgánu vo veciach zachovávania hospodárskej, finančnej a rozpočtovej disciplíny.

§ 6.

Hlavný účtovník je povinný vo vzťahu k podriadeným účtovným jednotkám zabezpečiť

a) včasné vypracovanie a vydanie smerníc, pokynov a vysvetliviek o účtovnej evidencii, o rozbore účtovných výkazov, o dokladových revíziách a o inventarizácii hospodárskych prostriedkov,

b) inštruktáž účtovných pracovníkov a dodanie potrebného informatívneho a inštruktážneho materiálu,

c) zovšeobecňovanie pokrokových skúseností v otázkach racionalizácie a mechanizácie účtovnej evidencie,

d) kontrolu vedenia a stavu účtovnej evidencie a kontrolu dodržiavania určených lehôt, právnych predpisov a rozkazov vlády a Ministerstva financií vo veciach účtovnej evidencie,

e) vykonávanie dokladových revízií hospodárskej a finančnej činnosti podriadených účtovných jednotiek aspoň raz za rok.

§ 7.

Hlavný (vedúci) účtovník je povinný vo svojej účtovnej jednotke zabezpečiť

a) organizáciu správneho obehu dokladov a používanie určených vzorov účtovných dokladov, ako aj dodržovanie predpísaného postupu pri ich vyhotovovaní podľa platných smerníc a rozkazov nadriadených účtovných jednotiek,

b) správnu a dochvíľnu evidenciu hospodárskych prostriedkov a všetkých ostatných operácií a výsledkov hospodárskej a finančnej činnosti účtovnej jednotky,

c) sostavovanie výsledných kalkulácií vlastných nákladov hotových výrobkov, poskytnutých služieb, nakupovaného materiálu, surovín, paliva a tovaru,

d) správny a včasný výpočet a odvod daní a poplatkov, správne a včasné vykonávanie odvodov zo zisku a iných odvodov do štátneho rozpočtu, ako aj odvodov odpisov,

e) inventarizáciu všetkých hospodárskych prostriedkov v určených lehotách a pri zmene pracovníkov priamo zodpovedných za tieto prostriedky, včasné a správne zisťovanie a zachycovanie výsledkov inventarizácie v účtovnej evidencii,

f) včasné a správne sostavovanie súvah a ostatných účtovných výkazov a ich predkladanie v určených lehotách, ako aj včasné vykonávanie ich rozboru,

g) preverenie, shrnutie, ako aj rozbor súvah a ostatných účtovných výkazov predkladaných podriadenými účtovnými jednotkami, počítajúc do toho i výsledné kalkulácie, a predkladanie súhrnných účtovných výkazov za všetky podriadené účtovné jednotky v určených lehotách.

§ 8.

(1) Hlavný (vedúci) účtovník je povinný vo svojej účtovnej jednotke zabezpečiť kontrolu

a) správnosti realizácie a expedície hotových výrobkov, tovaru, surovín, materiálu, paliva a iných hospodárskych prostriedkov, ako aj bezodplatných prevodov základných prostriedkov,

b) správnosti a včasnosti vyhotovovania účtovných dokladov o príjme a výdaji surovín, materiálu, paliva, hotových výrobkov, tovaru a iných hospodárskych prostriedkov, včasnosti reklamácií mánk, nepodarkov a neúplných dodávok u dodavateľov, ďalej správnosti zápisníc o odpísaní nepodarkov, poškodeného tovaru a iných hospodárskych prostriedkov, o váhe obalu a o novom ocenení tovaru,

c) správnosti čerpania mzdových fondov, dodržovania systemizovaných stavov a dodržovania predpisov o pracovných príjmoch odborných a pomocných zamestnancov a plnenia hospodársko-správnych a iných rozpočtov,

d) včasnosti vymáhania pohľadávok a splácania dlhov.

(2) Hlavný (vedúci) účtovník je povinný

a) robiť opatrenia proti mankám, spreneverám a nezákonným výdajom peňažných prostriedkov a zásob, ako aj proti iným nesprávnostiam,

b) zabraňovať expedíciu zásob bez predloženia plnomocenstiev na prevzatie dodávok a bez predpísaných dokladov,

c) prísne zachovávať určený postup pri vydávaní a evidencii plnomocenstiev na prevzatie dodávok a pri kontrole zásob prijatých na ich podklade,

d) spísať neodkladne zápisnicu o mankách, spreneverách, krádežiach peňažných prostriedkov a zásob, ako aj o iných nesprávnostiach, zabezpečiť kontrolu včasného podania trestných oznámení a podať neodkladne hlásenie priamo nadriadenej účtovnej jednotke a Ministerstvu štátnej kontroly.

§ 9.

(1) Hlavný (vedúci) účtovník nesmie vykonávať funkcie spojené s priamou zodpovednosťou za peňažné prostriedky a zásoby a také funkcie mu nesmú byť sverované.

(2) Hlavný (vedúci) účtovník nesmie prijímať peňažné prostriedky, zásoby a iné hospodárske prostriedky pri operáciách súvisiacich s činnosťou jeho účtovnej jednotky.

Druhý oddiel.
Práva hlavného (vedúceho) účtovníka.

§ 10.

(1) Hlavný (vedúci) účtovník určí pracovníkom prideleným učtárni pracovné povinnosti tak, aby poznali ich rozsah a svoju zodpovednosť za ich plnenie. Títo pracovníci nesmú byť bez súhlasu hlavného (vedúceho) účtovníka zamestnávaní prácami, ktoré sa netýkajú účtovnej evidencie.

(2) Hlavný účtovník nadriadenej účtovnej jednotky vydáva vo veciach účtovnej evidencie smernice a rozkazy, ktoré sú záväzné pre všetky podriadené účtovné jednotky, ako aj pre všetky ich organizačné zložky.

(3) Hlavný (vedúci) účtovník vydáva smernice a rozkazy týkajúce sa správneho vyhotovovania, obehu a včasného predkladania účtovných dokladov; tieto smernice a rozkazy sú záväzné pre všetkých pracovníkov účtovnej jednotky.

(4) Všetky zložky účtovnej jednotky sú povinné dodávať učtárni včas všetky účtovné a iné doklady, smluvy, rozpočty, plány, smernice, pokyny, rozkazy a iné písomnosti potrebné pre vedenie účtovnej evidencie a pre výkon funkcie hlavného (vedúceho) účtovníka.

(5) Opatrenia na stíhanie pracovníkov, ktorí sa previnili nesplnením alebo porušením smerníc a rozkazov hlavného (vedúceho) účtovníka, robí vedúci účtovnej jednotky.

§ 11.

(1) Hlavný (vedúci) účtovník môže požadovať a všetky zložky účtovnej jednotky sú povinné mu poskytovať vysvetlenia, odborné vyjadrenia a inú pomoc, pokiaľ je to potrebné pre riadne vedenie účtovnej evidencie a pre zabezpečenie výkonu jeho funkcie; sú povinné najmä spolupracovať v otázkach výslednej kalkulácie vlastných nákladov, pri inventarizácii a oceňovaní hospodárskych prostriedkov, ako aj pri preverovaní a rozbore účtovných výkazov.

(2) Vedúci účtovnej jednotky je povinný zabezpečiť podmienky pre riadny výkon funkcie hlavného (vedúceho) účtovníka, najmä spoluprácu podľa odseku 1.

§ 12.

(1) Hlavný (vedúci) účtovník alebo pracovník ním písomne splnomocnený vopred viduje všetky hospodárske smluvy, objednávky a dohody o dodávkach tovaru a iných zásob, o vykonaní prác alebo služieb, o obstarávaní úveru a o iných hospodárskych a finančných operáciách; taktiež viduje návrhy na prijímanie a určenie pracovných príjmov odborných a pomocných zamestnancov.

(2) Hlavný (vedúci) účtovník podpisuje spolu s vedúcim účtovnej jednotky súvahy a ostatné účtovné výkazy. Hlavný (vedúci) účtovník alebo pracovník ním písomne splnomocnený spolupodpisuje všetky doklady pre príjem a výdaj peňazí, zásob a iných hospodárskych prostriedkov a doklady, ktorými sa menia nároky a záväzky z úverových vzťahov a zúčtovania s inými účtovnými jednotkami.

(3) Mená a podpisy pracovníkov splnomocnených vidovať a podpisovať písomnosti uvedené v odsekoch 1 a 2 musí vedúci účtovnej jednotky oznámiť všetkým jej zložkám.

(4) Písomnosti uvedené v odsekoch 1 a 2 nesmú byť bez vidovania alebo podpísania hlavným (vedúcim) účtovníkom alebo pracovníkom ním splnomocneným prijímané vo vlastnej účtovnej jednotke na vykonanie ani priamo zodpovednými osobami ani orgánmi účtovnej služby.

§ 13.

Hlavný (vedúci) účtovník nesmie vykonávať ani podpisovať rozkazy na operácie, ktorými sa porušujú právne predpisy a predpísaný postup pri príjme, úschove a výdaji peňažných prostriedkov, zariadení, zásob a iných hospodárskych prostriedkov, ako sú

a) expedície fondovaných zásob odberateľom bez prídelov, bez pridelených fondov a bez plnomocenstiev na ich prevzatie,

b) nezákonné prevody zariadení a dodávky materiálu,

c) výdaje peňažných prostriedkov na pracovné príjmy odborných a pomocných zamestnancov nad systemizovaný stav a na nezákonné zvyšovanie ich pracovných príjmov,

d) neprípustné výplaty peňažných i naturálnych prémií, odmien a podpôr a neprípustné výdaje na oslavy, bankety, jubileá a pod.,

e) platenie hotovými peniazmi, ak je predpísané bezhotovostné platenie, a použitie obežných prostriedkov na iné než určené účely.

§ 14.

(1) Ak dostane hlavný (vedúci) účtovník rozkaz, ktorý je v rozpore s právnymi predpismi alebo s rozkazmi nadriadených účtovných jednotiek, je povinný - s výnimkou prípadov uvedených v odseku 2 - upozorniť pred jeho splnením písomne vedúceho účtovnej jednotky na závadnosť vydaného rozkazu. Ak potvrdí vedúci písomne rozkaz, je hlavný (vedúci) účtovník povinný ho splniť a neodkladne to oznámiť Ministerstvu štátnej kontroly a vedúcemu priamo nadriadenej účtovnej jednotky.

(2) Ak dostane hlavný (vedúci) účtovník rozkaz, ktorého splnenie by bolo trestné, je povinný, bez toho, že by rozkaz vykonal, oznámiť to neodkladne Ministerstvu štátnej kontroly a vedúcemu priamo nadriadenej účtovnej jednotky.

(3) Ak vedúci účtovnej jednotky alebo iní jej pracovníci uzavierajú pre ňu neprípustné pôžičky alebo zaobstarávajú iným nezákonným spôsobom peňažné prostriedky alebo zásoby, je hlavný (vedúci) účtovník povinný upovedomiť o ich príjme Ministerstvo štátnej kontroly a vedúceho priamo nadriadenej účtovnej jednotky.

(4) Ak neoznámi hlavný (vedúci) účtovník závadné rozkazy alebo konania, má rovnakú zodpovednosť ako vedúci príslušnej účtovnej jednotky.

(5) Vedúci priamo nadriadenej účtovnej jednotky je povinný preskúmať oznámenie do troch dní po jeho doručení a v tej istej lehote urobiť príslušné opatrenia a upovedomiť o nich hlavného (vedúceho) účtovníka, ktorý podal oznámenie; ak neurobí tak, má rovnakú zodpovednosť ako vedúci podriadenej účtovnej jednotky.

Tretí oddiel.

Zodpovednosť hlavného (vedúceho) účtovníka.

§ 15.

Hlavný (vedúci) účtovník je zodpovedný

a) za nesprávne alebo nedbanlivé vyhotovenie dokladov, za vyhotovenie faktúr, inkasných rozkazov a iných dokladov nezodpovedajúcich skutočnému výdaju a expedícii zásob alebo skutočne vykonaným službám (fingované faktúry, fingované inkasné rozkazy a pod.), za výdaje nekrytých šekov, za straty, poškodenie alebo zničenie účtovných dokladov, za nesprávnu organizáciu a iné nedostatky obehu účtovných dokladov, ako aj za podpísanie dokladov na výdaj zásob, pri ktorom bol porušený predpísaný postup alebo ktorý bol vykonaný podľa nezákonných dispozícií,

b) za nesprávnu organizáciu účtovnej evidencie a za oneskorené, nesprávne alebo nedbanlivé zaúčtovanie dokladov na účty syntetickej a analytickej evidencie,

c) za nesprávne opatrovanie archívu účtovných dokladov, účtovných kníh a výkazov, ak nebolo postarané o zabezpečenie týchto písomností pred stratou, poškodením alebo odcudzením,

d) za nedodržanie určených vzorov účtovných výkazov, za nesprávne sostavenie a oneskorené predloženie súvah a ostatných účtovných výkazov a iných hlásení, ako aj za oznámenie nepravdivých údajov, ktorými sa predstiera vyššie plnenie plánu,

e) za porušenie rozpočtovej disciplíny, za použitie prídelov zo štátneho rozpočtu a ostatných účelových prostriedkov na iné než určené účely, za nesprávny alebo oneskorený výpočet a odvod daní, odvodov zo zisku a iných odvodov do štátneho rozpočtu,

f) za porušenie pokladničnej a finančnej disciplíny, ako je použitie hotovostí vybraných z peňažného ústavu na iné než určené účely, oneskorené odvedenie tržieb za realizovaný tovar a iné hospodárske prostriedky do peňažného ústavu a oneskorené vrátenie nepoužitých peňažných prostriedkov do peňažného ústavu, prekročenie limitu pokladničných hotovostí, vykonanie úhrad v hotovosti namiesto bezhotovostného platenia, nezákonný príjem peňazí za akékoľvek operácie a ich výdaj bez prostredníctva peňažného ústavu, nedodržanie limitov určených pre platy v hotovosti z tržieb za tovar, použitie obežných prostriedkov na iné než určené účely,

g) za oneskorené alebo nesprávne sosúhlasenie operácií na obratovom účte a na ostatných účtoch v peňažných ústavoch, za porušenie predpisov o úschove šekových knižiek a o vyhotovovaní šekov, za prevody z osobitných účtov, ktoré sú v rozpore s účelovým určením prostriedkov na týchto účtoch uložených, za nesprávne zriaďovanie akreditívov, za nesprávne prevody peňazí a pod., ktoré môžu mať za následok neporiadok v zúčtovaní a sprenevery peňažných prostriedkov,

h) za oneskorené sosúhlasenie zúčtovaní, za nezákonné odpísanie pohľadávok a dlhov, ako aj za zmeškanie lehôt pre upomínanie a vymáhanie pohľadávok, ktoré malo za následok poškodenie štátu alebo účtovnej jednotky,

ch) za nesprávne vedenie účtovnej evidencie zásob a za neporiadok v nej, za nesprávne sostavenie výsledných kalkulácií vlastných nákladov výroby a nakupovaného materiálu, surovín a paliva,

i) za nesprávnu organizáciu a nesprávne vedenie účtovnej evidencie v podriadených účtovných jednotkách a v jednotlivých organizačných zložkách účtovnej jednotky,

j) za výplaty miezd nad určený mzdový fond v dôsledku nedodržovania systemizovaných stavov odborných a pomocných zamestnancov a nezákonného zvyšovania ich pracovných príjmov, ako aj za prekročenie hospodársko-správnych a iných rozpočtov, za podávanie nesprávnych hlásení o zúčtovaných mzdách, za nezákonné výplaty peňažných a naturálnych prémií, odmien a podpôr, za nezákonné výplaty pracovníkom, za preplatky pri pracovných cestách a v prípadoch iného zúčtovania s pracovníkmi a s inými osobami, za neprípustné výdaje na oslavy, bankety alebo jubileá,

k) za opomenutie opatrenia na včasné vymáhanie nevyúčtovaných zvyškov poskytnutých preddavkov, opatrenia proti mankám, spreneverám a krádežiam peňažných prostriedkov alebo zásob, za oneskorené alebo nesprávne vykonanie inventarizácie hospodárskych prostriedkov a za oneskorené alebo nesprávne zistenie a zachytenie jej výsledkov v účtovnej evidencii.

§ 16.

V prípadoch uvedených v § 15, ako aj v prípadoch, v ktorých konaním alebo opomenutím hlavného (vedúceho) účtovníka bola účtovnej jednotke spôsobená hmotná ujma, porušená jej normálna činnosť alebo v ktorých došlo k oklamaniu štátu, k rozkrádaniu socialistického vlastníctva, k mrhaniu zásobami alebo k podobným škodám, stíha hlavného (vedúceho) účtovníka zodpovednosť podľa príslušných predpisov.

Tretia časť.
Záverečné ustanovenie.

§ 17.

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1953; vykoná ho minister financií a ostatní členovia vlády.

Zápotocký v. r.

Široký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Fierlinger v. r.

Dr. Kyselý v. r.

arm. gen. Bacílek v. r.

Bílek v. r.

arm. gen. Dr. Čepička v. r.

Dr. Gregor v. r.

Harus v. r.

Dr. Havelka v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

Kabeš v. r.

Kopecký v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Málek v. r.

Maurer v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Nepomucký v. r.

Dr. Neuman v. r.

Nosek v. r.

Plojhar v. r.

Pokorný v. r.

Pospíšil A. v. r.

Pospíšil J. v. r.

Ing. Púčik v. r.

Dr. Rais v. r.

Smida v. r.

Ing. Šimůnek v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.